

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

РУДЕНКО ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРІВНА

**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ СПРОМОЖНИХ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Одним із базових елементів європейського адміністративного простору виступає розгалужена система місцевого самоврядування зі спроможними і самодостатніми територіальними громадами. Звичайно, є природним той факт, що територіальна громада відіграє провідну роль у системі життєзабезпечення людини та суспільства в цілому, адже більшість своїх потреб людина задовольняє на території своєї громади – на рівні села, селища чи міста, де вона й народжується, проживає, створює родину, працює, відпочиває тощо. Тому й ставлення людей до влади безпосередньо залежить від рівня життя, можливості задовольнити не тільки особисті а й суспільні потреби, якості отримання адміністративних послуг, можливості реального впливу своїми діями на поліпшення життя як своєї родини, так і громади та суспільства загалом.

Останнім часом в Україні одним із головних напрямів поглиблення євроінтеграційних процесів визнано політику розвитку місцевого самоврядування через створення об'єднаних територіальних громад. Починаючи з 2015 р. в Україні сформовано понад 850 об'єднаних територіальних громад, за даними Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, уже 69 % українців наразі проживають у межах таких громад. Проте варто визнати і той факт, що не завжди процеси об'єднання супроводжуються створенням самодостатніх територіальних громад. У багатьох із них відсутні належні умови для розвитку власної інфраструктури, нерозвиненість законодавчого забезпечення обмежує право об'єднаних територіальних громад на залучення додаткових інвестиційних ресурсів, одночасне існування об'єднаних територіальних громад і місцевих державних адміністрацій призводить до дублювання функцій і повноважень.

Таким чином, актуалізується наукове завдання з удосконалення державної політики розвитку спроможних територіальних громад в Україні.

Мета і завдання дослідження.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування та розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад в Україні.

Для досягнення вищезазначеної мети поставлено такі *завдання*:

- розкрити сутнісні ознаки державної політики розвитку спроможних територіальних громад;
- дослідити механізми реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад;
- проаналізувати сучасний стан державної політики розвитку спроможних територіальних громад в Україні;
- визначити основні положення Концепції сталого розвитку спроможних територіальних громад в Україні;
- представити позиції щодо удосконалення процесів реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад в Україні.

Об'єкт дослідження – державна політика розвитку спроможних територіальних громад.

Предмет дослідження – механізми реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад в Україні.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети в процесі дисертаційного дослідження використовувалися як загальнонаукові, так і спеціальні наукові методи. Завдяки методу системного аналізу, що використовувався поряд із структурно-функціональним, вдалося вивчити вплив державно-управлінських інструментів на процеси розвитку територіальних громад. Також використано методи: порівняльного аналізу (зادля дослідження методологічних підходів, концепцій, розробок і пропозицій провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, присвячених державній політиці розвитку спроможних територіальних громад); монографічний (під час опрацювання літературних джерел); аналізу та синтезу (зadля здійснення аналізу соціально-економічного розвитку спроможних

територіальних громад України); логіко-семантичний (з метою поглиблення понятійного апарату під час визначення основних складників механізму реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад); економіко-статистичний (у дослідженні сучасного стану розвитку спроможних територіальних громад та виокремлення проблем функціонування механізмів державної політики їхнього розвитку).

Слід зазначити, що в роботі широко використовується комплексний підхід до методології дослідження, коли методи, які застосовуються, доповнюють один одного, дозволяють розглядати досліджувані процеси і явища в їх єдності й різноманітності. Інформаційною базою дисертаційної роботи є інформація міністерств та регіональних органів влади, монографії, дані інформаційних та аналітичних бюлетенів, науково-методичних публікацій, Інтернет-ресурсів, періодичних видань вітчизняних та міжнародних організацій.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в даній роботі цілісно виконано комплексне обґрунтування напрямів удосконалення механізмів реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад в Україні.

Наукова новизна магістерської роботи полягає у тому, що:

- уточнено на основі структурно-функціонального аналізу понятійно-категорійний апарат із проблематики дослідження, шляхом поглиблення змісту понять: «спроможна територіальна громада» – територіальна громада, яка має у своєму володінні та розпорядженні відповідні матеріальні, фінансові, інфраструктурні, кадрові, людські, природні та інші ресурси в достатньому обсязі задля задоволення власних потреб на рівні загальнодержавних та європейських стандартів, має можливості задля створення сприятливих умов щодо залучення інвестиційних ресурсів та зменшення відтоку працездатного населення;

- систематизовано механізми реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад шляхом поділу їх за такими критеріями: галузева спрямованість, об'єкт управління, суб'єкт управління, інституційна спрямованість, споріднені сфери діяльності, функціональне забезпечення, організаційне забезпечення, методичне забезпечення, що дозволяє поглибити змістовні ознаки та визначити загальні принципи їхнього поєднання в комплексний механізм реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад.

Практичне значення одержаних результатів. Положення і висновки дослідження можуть бути використані в практичній діяльності органами державної влади та органами місцевого самоврядування, їх керівниками, у навчальному процесі при підготовці студентів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» та перепідготовці й підвищенні кваліфікації вищих керівних кадрів, сприятимуть удосконаленню процесів реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад.

Особистий внесок магістранта. Магістерська робота є самостійним завершеним дослідженням. Наукові положення, розробки, результати, висновки і рекомендації отримані автором самостійно.

Публікації. За результатами дослідження **видано наукові тези, що** відображають основні положення дослідження.

Структура роботи зумовлена її метою та завданнями і складається зі вступу, трьох розділів, що мають дев'ять підрозділів, висновків та списку використаних джерел (95 - найменування). Загальний обсяг роботи становить – 99 сторінок, з яких 94 – основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У першому розділі «Теоретичні основи реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад» розкрито стан наукової розробленості проблеми та джерельна база дослідження, розкрито понятійно-категоріальний апарат та особливості об'єднання територіальних громад, охарактеризовано ресурсне забезпечення розвитку спроможних територіальних громад.

Підрозділ 1.1. «Стан наукової розробленості проблем реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад та джерельна база дослідження» присвячений аналізу стану наукової розробки проблеми у вітчизняній та зарубіжній науці.

Констатовано, що процеси реформування та децентралізації влади, які наразі проходять в Україні, спонукають нас - громадянське суспільство до створення демократичної, правової, соціальної держави та формування та реалізації механізмів державної політики розвитку спроможних територіальних громад, які є первинним суб'єктом місцевого самоврядування. Територіальна громада в Україні сформувалася у глибоку давнину зі своїми звичаями, традиціями і тому є зовсім природним те, що вона має велике значення в питанні життєзабезпечення суспільства та людини в цілому так, як переважну більшість суспільних потреб людина задовольняє на території де народжується та проживає, створює свою родину, свій побут, працює та відпочиває.

У підрозділі 1.2. «Сутність механізмів державної політики розвитку спроможних територіальних громад» розкрито основні категорії дослідження та охарактеризовано механізми державної політики розвитку спроможних територіальних громад.

Проаналізувавши визначення різних джерел, ми можемо зробити висновок: територіальна громада – це спільнота людей, які проживають на території цієї громади, мають спільні інтереси для покращення умов їх життєдіяльності на цій території та отримання найбільшої кількості якісних адміністративних послуг від органів, які вони мають право обирати для подальшого забезпечення вирішення всіх питань місцевого значення: забезпечення соціальних, естетичних, екологічних, економічних, правових, моральних та ін. норм для забезпечення життєдіяльності на території цієї громади.

Аналізуючи всі вищенаведені визначення поняття «механізм держави», «державне управління» та «механізми державного управління» з існуючою термінологією можна надати визначення комплексному поняттю «державне управління розвитку спроможних територіальних громад», що являє собою сукупність таких механізмів державного управління, за допомогою яких державні органи влади здійснюють вплив на розвиток спроможних територіальних громад для забезпечення належного функціонування соціально та економічно важливих об'єктів на їх території, таких як закладів освіти, охорони здоров'я, культури, фізичної культури і спорту, побутового забезпечення, отримання якісних адміністративних послуг та інших, маючи на меті задоволення усіх потреб населення. В залежності від засобів, які ми використовуємо в конкретному механізмі державного управління процеси формування та реалізації можуть бути правовими, соціальними, економічними, політичними, організаційними чи комплексними у залежності від основної сфери суспільної діяльності.

У підрозділі 1.3. «Ресурсне забезпечення розвитку спроможних територіальних громад» на основі узагальнення позитивного зарубіжного досвіду визначено, що відношення людини до органів влади та до держави в цілому прямопропорційно залежить від якості та рівня її життя, наявності можливості задовольнити власні та суспільні потреби, мати змогу реально впливати своїми діями на покращення життя не тільки своєї родини, а й конкретної територіальної громади, де вона мешкає та суспільства в цілому. Тому питання визнання на державному рівні права жителів територіальної громади на місцеве самоврядування повинно

відобразитися в конкретних функціях, формах, методах, механізмах державного управління та державної політики а не бути лише прописаною нормою чинного законодавства України. Ратифікація Верховною Радою України 15 липня 1997 р. Європейської Хартії про місцеве самоврядування, яка закріплює фундаментальні принципи організації і функціонування місцевого самоврядування, зобов'язує Україну щодо приєднання до міжнародних стандартів муніципальної демократії. Тому дослідження теоретичних та практичних проблем становлення та функціонування територіальних громад як первинних суб'єктів місцевого самоврядування в Україні є актуальним напрямом сучасної правової науки.

У другому розділі «Сучасний стан механізмів реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад в Україні» здійснено оцінку ефективності реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад та проаналізовано ресурсний потенціал об'єднаних територіальних громад Миколаївської області.

У підрозділі 2.1. «Оцінка ефективності реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад» визначено, що будь-яка територіальна громада має свій потенціал розвитку певних видів діяльності, і в разі правильно скоординованої державної політики вона може перетворитися на самодостатню спроможну громаду.

Ефективний розвиток можливо забезпечити за умови застосування адекватної стратегії розвитку населених пунктів територіальної громади на основі проведення аналізу особливостей цієї території і цих населених пунктів та обрання відповідних методів, важелів та джерел впливу для фінансового і економічного їх зростання. Це вимагає від держави через державну політику та механізми державного управління застосування комплексного підходу до характеристики територіального утворення та особливостей його розвитку і тому місцевий розвиток важливо розглядати як процес досягнення стратегічних цілей територіальних громад. Це вимагає удосконалення як елементів механізму фінансового забезпечення територіальної громади, так і концептуальних засад його функціонування.

У підрозділі 2.2. «Аналіз ресурсного потенціалу об'єднаних територіальних громад Миколаївської області » визначено, що фінансово-економічний розвиток як держави, регіонів та територіальних громад безпосередньо залежить від ефективної мобілізації наявного ресурсного потенціалу, а добровільне об'єднання територіальних громад дає можливість через фінансове зростання розвинути відповідні села, селища та міста. Головне, щоб на місцях керівники громад могли грамотно розпорядитись ресурсом для розвитку інфраструктури і забезпечення комфортного життя для жителів громади.

Зроблено висновок що вивчивши ресурсний потенціал громади, її основні проблеми, маючи велике бажання спільноти громади до змін – можна реалізувати проекти, завдяки яким значно зросте добробут населення громади, регіону та суспільства в цілому, звісно ж при сприянні місцевої влади та успішної мобілізації громади.

Ресурсний потенціал об'єднаних територіальних громад дає можливість для підвищення рівня фінансової спроможності місцевих бюджетів та економічного розвитку відповідних територій. Ефективність використання фінансового ресурсу залежить від факторів соціальної мобілізації та правильності розпорядження коштами і професійної компетентності керівників громад та їх структурних підрозділів.

Наголошено, що розвиток спроможних територіальних громад залежить від багатьох чинників, але головною є державна політика сталого розвитку спроможних територіальних громад і їх населених пунктів, яка повинна базуватися на правильно підібраних програмах та програмних заходах і від якої прямо пропорційно залежить спроможність територіальних громад та їх подальший стабільний розвиток. Заходи програм спроможних територіальних громад розробляються відповідно до потреб своїх мешканців та від наявних у них ресурсів і можливостей.

Для ефективного розвитку спроможних територіальних громад необхідна ефективна дія механізмів реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад та ресурсне забезпечення бюджетів територіальних громад в умовах децентралізації. Для цього

необхідно правильно оцінити сучасний стан, перспективи і загрози, які вже є і які можуть з'явитися у ресурсному забезпеченні місцевих бюджетів. З цією метою здійснено SWOT-аналіз стану ресурсного забезпечення місцевих бюджетів: визначено сильні та слабкі сторони, можливості та загрози за наслідками реформи. Так, у 2015 році були сформовані нові умови ресурсного забезпечення місцевих бюджетів, які поряд зі зміцненням сильних позицій та можливостей розвитку створили й відповідні загрози, тому набуває актуальності аналіз ресурсного забезпечення місцевих бюджетів в умовах децентралізації влади – виявлення його сильних і слабких сторін, загроз, можливостей для подальшого їх збалансування. Аспекти ресурсного забезпечення місцевих бюджетів територіальних громад у процесі аналізу для максимального врахування розглядалися з точки зору таких підходів:

- структурний – власні надходження місцевих бюджетів; кошти, залучені органами місцевого самоврядування; трансферти з державного бюджету; пряме фінансування з державного бюджету та інших видів міжбюджетних трансфертів, що спрямовують органами місцевого самоврядування для надання громадянам публічних послуг у межах виконання власних та делегованих державою повноважень;

- функціональний – композиція підприємницької ініціативи та природних, майнових, фінансових, інформаційних, інфраструктурних і людських (кадрових, інтелектуальних і компетентністних), часових ресурсів, підвладних органам місцевого самоврядування, які безпосередньо або опосередковано беруть участь у формуванні дохідної бази відповідних місцевих бюджетів.

Основною метою SWOT-аналізу ресурсного забезпечення місцевих бюджетів України в умовах децентралізації влади для розвитку спроможних територіальних громад є підвищення рівня ресурсного забезпечення місцевих бюджетів шляхом розширення шляхів залучення фінансових ресурсів за рахунок використання отриманих органами місцевого самоврядування в процесі децентралізації можливостей у сфері формування, розподілу та застосування публічних фінансових ресурсів, у тому числі в довгостроковій перспективі. Тому при здійсненні SWOT-аналізу необхідно керуватися наступними правилами:

- чіткого розмежування фактичного стану ресурсного забезпечення на момент здійснення аналізу та майбутні очікування від нього;

- об'єктивність і реалістичність під час визначення сильних і слабких сторін ресурсного забезпечення;

- чітке формулювання положень та відсутність неоднозначного трактування їх змісту;

- лаконічність та простота елементів аналізу;

- уникнення складного та великого за обсягом аналізу;

- врахування суб'єктивного характеру формулювання сильних та слабких сторін, загроз та можливостей.

Результати здійсненого SWOT-аналізу включають основні аспекти та фактори впливу на ресурсне забезпечення місцевих бюджетів для розвитку спроможних територіальних громад – сильні та слабкі сторони, можливості та загрози (табл. 1).

Результати аналізу сильних та слабких сторін ресурсного забезпечення місцевих бюджетів для розвитку спроможних територіальних громад

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>реформування місцевого самоврядування на засадах децентралізації влади; удосконалення бюджетного та податкового законодавства в частині децентралізації міжбюджетних відносин; розширення дохідних джерел (податків та зборів) місцевих бюджетів; розширення податкової бази окремих місцевих податків, зокрема податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; закріплення на законодавчому рівні права органів місцевого самоврядування диференціювати ставки місцевих податків і зборів у межах, визначення Податковим кодексом України (єдиний податок, земельний податок, орендна плата за землю, туристичний збір, збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір, податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки); проведення адміністративно-територіальної реформи шляхом укрупнення територіальних громад на засадах їх добровільного об'єднання; лібералізація системи здійснення місцевих запозичень; перетворення фіксованих вимог до управлінського рішення органів місцевого самоврядування на систему гнучких бюджетних завдань; наявність державного фонду регіонального розвитку та субвенції на соціально-економічний розвиток територій тощо.</p>	<p>низька кваліфікація кадрів органів місцевого самоврядування, на що вказує їх середній рівень освіти – частка службовців органів місцевого самоврядування, що мають вищу освіту, традиційно становить близько 2\3, а в деяких, переважно аграрних областях - лише дещо більше за половину; накладання нових можливостей ресурсного забезпечення місцевих бюджетів на старі управлінські моделі; недосконалість нормативно-правової бази; низький рівень контролю за ефективним використанням коштів місцевих бюджетів правочинних органів влади з боку громадськості; неефективність розподілу повноважень в органах державної влади і органах місцевого самоврядування, дублювання повноважень низька зацікавленість працівників органів місцевого самоврядування в запозиченні успішного досвіду, у тому числі зарубіжного; слабе розмежування функцій, цілей, завдань органів влади, нечіткість в їх формулюванні; відсутність системи зовнішнього оцінювання діяльності органів місцевого самоврядування, ініційовані в основному державними органами влади та окремими грантовими громадськими організаціями використання; відсутність єдиної системи індикаторів тощо.</p>
Можливості	Загрози
<p>розширення ресурсної бази місцевих бюджетів шляхом впровадження альтернативних інструментів управління ресурсних забезпеченням, особливо нефіскального характеру; наявність державних, регіональних муніципальних цільових програм розвитку територій; залучення висококваліфікованих працівників у сфері управління місцевими фінансами, підготовка кваліфікованих кадрів; - міжмуніципальне співробітництво (партнерство) державно-приватне партнерство; - співробітництво з державними органами влади та їх територіальними структурними підрозділами; мінімізація бюрократії шляхом впровадження управління за результатами децентралізації; інноваційна орієнтація інструментів управління; співпраця з органами місцевого самоврядування інших країн з високим рівнем децентралізації влади, міжнародними донорськими організаціями, фінансовими установами тощо.</p>	<p>недостатнє фінансування всіх галузей; брак часу, ресурсів для вирішення проблем організаційного характеру; зниження престижу служби в органах місцевого самоврядування; зниження ефективності діяльності органів місцевого самоврядування ; поглиблення диспропорції економічного та соціального розвитку територій у разі скорочення субвенції у межах політики регіонального розвитку; порушення параметрів бюджету через необгрунтоване підвищення його соціального складника; відсутність можливостей аналізу ефекту політичних дій, обмеженість технократичним горизонтом; відсутність чіткого механізму розподілу субвенції на соціально-економічний розвиток територій; суб'єктивний підхід до ухвалення рішення про фінансування; поступовий спад реформаторського ентузіазму через відсутність суттєвих та показових для населення результатів тощо.</p>

У третьому розділі «Шляхи удосконалення механізмів реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад в Україні» розкрито стратегічні орієнтири державної політики розвитку спроможних територіальних громад в умовах децентралізації та виокремлено шляхи удосконалення механізмів реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад в умовах децентралізації.

У підрозділі 3.1. «Стратегічні орієнтири державної політики розвитку спроможних територіальних громад в умовах децентралізації» визначено, що розвиток спроможних територіальних громад забезпечується шляхом реалізації спеціальних програм з акумулювання ресурсів розвитку, що у свою чергу потребує координації дій усіх суб'єктів управління територіями. Основою стабільного розвитку громад має бути інтегрований підхід, а саме: максимальне наближення місцевої влади до спільноти, підвищення якості управлінських послуг, залучення місцевих жителів до процесу прийняття рішень щодо розвитку кожної окремої території. Як головні принципи управління сталим розвитком спроможних територіальних громад визначаються принципи громадської участі та субсидіарності, а першочерговими завданнями органів місцевого самоврядування - побудува власних планів на основі комплексного підходу до розвитку своїх територій, виявлення ресурсного потенціалу, взаємодії з населенням і визначення довгострокових пріоритетів розвитку, реалізація яких забезпечує підвищення рівня життя людей.

Основною метою науки та органів управління щодо реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад має стати розроблення Концепції сталого розвитку спроможних територіальних громад, державної політики та планів розвитку спроможних територіальних громад і реалізація відповідних ефективних механізмів їхньої реалізації.

У підрозділі 3.2. «Шляхи удосконалення механізмів реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад в умовах децентралізації» наголошено, що для прискорення процесу реформи та зростання ефективності функціонування органів місцевого самоврядування і об'єднаних спроможних територіальних громад, забезпечення їх спроможності необхідно здійснити наступні кроки:

- забезпечення системності у підготовці висококваліфікованих посадових осіб та службовців органів місцевого самоврядування;
- запровадження нових дієвих механізмів контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, передусім самими громадами та інституціаналізувати такий контроль;
- підвищення якості надання адміністративних послуг завдяки підвищенню рівня компетенції та компетентності їх надавачів;
- запровадження прозорих конкурсних процедур підбору кадрів;
- розроблення необхідних кваліфікаційних вимог до кадрового ресурсу сільських, селищних, міських рад, їхніх виконавчих органів (високого освітнього і фахового рівня, професійних та особистих якостей) на підставі компетентнісного підходу;
- розроблення професіограми кадрового складу сільських, селищних, міських рад, їхніх виконавчих органів та передбачення можливості їх удосконалення;
- підготовка програми підготовки викладачів та експертів, які мають надавати необхідні правові, теоретичні й практичні знання та вміння кадровому складу сільських, селищних, міських рад, їхніх виконавчих органів, особливо з проектного менеджменту, бюджетного управління;
- проведення регулярних семінарів, тренінгів, он-лайн конференцій;
- інформаційне та методичне забезпечення ОТГ;
- підготовка у вищих навчальних закладах таких спеціалістів як проектні менеджери, які повинні володіти навичками проектного менеджменту серед працівників ОМС та повинні швидко орієнтуватися в період реформування та глобальних управлінських підходів зорієнтованих на досягнення результату.

На нашу думку урахування та реалізація вищезазначених пропозицій дозволить сформулювати дієвий механізм реалізації державної політики розвитку спроможних

територіальних громад з питань підготовки кадрів для органів місцевого самоврядування, у тому числі і для спроможних, які створені на підставі об'єднання сільських, селищних рад, що спроможні якісно виконувати покладені на них функції та надавати якісні адміністративні послуги для підвищення життєвого рівня свого населення та забезпечення ефективного фінансово-економічного розвитку спроможних територіальних громад.

ВИСНОВКИ

На підставі здійсненого дослідження сформульовано такі основні висновки і рекомендації.

У результаті проведеного дослідження особливостей державної політики розвитку спроможних територіальних громад стало можливим дійти нижчевикладених висновків.

1. За результатами дослідження сутнісних ознак державної політики розвитку спроможних територіальних громад,

- уточнено основні напрями державної політики розвитку спроможних територіальних громад,

- встановлено головні завдання та складники державної політики розвитку спроможних територіальних громад;

- проведено узагальнення понятійно-категорійного апарату в досліджуваній проблематиці, що надало змогу здійснити уточнення таких понять: «територіальна громада», «спроможна територіальна громада».

2. Визначено механізми державного управління, що забезпечують реалізацію державної політики розвитку спроможних територіальних громад, – це є організаційно-правовий, фінансово-економічний та кадровий механізми, але все ж таки ефективне функціонування всієї системи державної політики розвитку спроможних територіальних громад можливе лише завдяки злагодженому функціонуванню всіх механізмів цієї системи, тобто при застосуванні комплексного механізму реалізації розвитку спроможних територіальних громад.

3. Аналіз сучасного стану механізмів реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад в Україні доводить необхідність удосконалення їх у частині:

- запровадження довгострокового стратегічного планування;

- чіткого розподілу функцій та повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

- зміцнення матеріально-фінансової бази територіальних громад;

- законодавчого та нормативно-правового врегулювання питань місцевого самоврядування;

- підтримки розвитку підприємництва;

- проведення регіонального маркетингу,;

- розвитку державно-приватного партнерства тощо.

Дослідження зарубіжного досвіду реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад доводить, що збалансування розвитку суспільства найкраще можливо здійснити за умови використання такого ефективного інструменту, як ініціатива місцевих громад та активна участь їх у процесі прийняття та реалізації управлінських рішень стосовно проблем, що стосуються не тільки спільноти, а й окремої людини тощо.

4. Визначено шляхи удосконалення механізмів реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад:

- шляхом розроблення та ухвалення Концепції сталого розвитку спроможних територіальних громад;

- забезпечення системності в підготовці висококваліфікованих посадових осіб та службовців органів місцевого самоврядування;

- запровадження нових дієвих механізмів контролю діяльності органів місцевого самоврядування, передусім самими громадами, та інституціоналізацію такого контролю;
- підвищення якості надання адміністративних послуг завдяки підвищенню рівня компетенції та компетентності їхніх надавачів;
- розроблення необхідних кваліфікаційних вимог до кадрового ресурсу сільських, селищних, міських рад, їхніх виконавчих органів (високого освітнього і фахового рівня, професійних та особистих якостей).

Тому стратегічною метою реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад визнано досягнення ефективного розвитку спроможних територіальних громад на основі застосування комплексного механізму реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад, за допомогою якого задовольнятимуться потреби нинішніх поколінь, не ставлячи під загрозу задоволення потреб майбутніх поколінь.

АНОТАЦІЇ

Руденко О. О. Державна політика розвитку спроможних територіальних громад в Україні . – На правах рукопису.

Магістерську роботу присвячено теоретичному обґрунтуванню та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад в Україні.

В роботі розкрито сутнісні ознаки державної політики розвитку спроможних територіальних громад; досліджено механізми реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад; проаналізовано сучасний стан державної політики розвитку спроможних територіальних громад в Україні; визначено основні положення Концепції сталого розвитку спроможних територіальних громад в Україні; представлено позиції щодо удосконалення процесів реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад в Україні.

Ключові слова: територіальна громада, спроможна територіальна громада, механізми реалізації державної політики розвитку спроможних територіальних громад, концептуальні засади механізмів реалізації державної політики, органи публічної влади, місцеве самоврядування.

Rudenko O.O. State Policy of Development of Able Territorial Communities in Ukraine. - - On the rights of the manuscript.

The master's thesis is devoted to theoretical substantiation and development of practical recommendations on improvement of mechanisms of realization of state policy of development of able territorial communities in Ukraine.

In this work the essential features of the state policy of development of able territorial communities are revealed; mechanisms of realization of state policy of development of able territorial communities are investigated; the present state of the state policy of development of able territorial communities in Ukraine is analyzed; defines the main provisions of the Concept of sustainable development of able territorial communities in Ukraine; The positions on improvement of the processes of realization of the state policy of development of able territorial communities in Ukraine are presented.

Keywords: : territorial community, capable territorial community, mechanisms of realization of state policy of development of capable territorial communities, conceptual foundations of mechanisms of realization of state policy, public authorities, local self-government.